

2. Голов С.Ф. Міжнародні стандарти фінансової звітності у форматі Мінфіну / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С. 15-20.

3. Каменська Т. Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління / Т. Каменська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 7. – С. 40-43.

4. Стендер С.В. Аудит як структурний елемент контрольної функції управління / С.В. Стендер // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 1. – С. 112-117.

5. Хомяк Н.В. Впровадження міжнародних стандартів аудиту в розвиток системи економічного контролю України / Н.В. Хомяк // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Збірник наукових праць. – Випуск 10 (37). – Ч. 4. – Луцьк: АНТУ, 2013. – С. 368-375.

ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ СИСТЕМИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

***НОСАНЬ Н.С., К.І.Н., ДОЦЕНТ,
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КУЦЕНКО Д.М., АСПІРАНТ,
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО***

Проблема оцінювання як рівня фінансової безпеки суб'єктів господарської діяльності, так і рівня національної фінансової безпеки держави залишається актуальною з огляду на гнучкість структури та постійні трансформації будови систем фінансово-економічної безпеки на мікро- та макрорівнях. Проблеми діагностики стану фінансово-економічної безпеки досліджують сучасні вчені, зокрема, авторський підхід до оцінювання рівня економічної безпеки фінансових установ пропонує Н.В. Зачосова у своїй одноосібній монографії «Формування системи економічної безпеки фінансових установ» [1] та у інших фахових публікаціях [2, 3], С. М. Лаптев, О. М. Герасименко приділяють увагу особливостям формування індикаторів оцінки стану економічної безпеки торговців цінними паперами [4], окремі аспекти аналізу стану безпеки економічних систем розглядає В. О. Занора, в цілому досліджуючи питання організації системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання [5]. Однак, вирішення проблеми забезпечення об'єктивності та релевантності

результатів аналізу показників комплексної системи економічної безпеки та її функціональних підсистем продовжує залишатись актуальним.

У першу чергу проблема оцінювання стану фінансової безпеки полягає у відсутності універсального переліку показників для проведення аналітичних процедур, оскільки специфіка організації та функціонування систем фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання різних видів економічної діяльності вимагає інтеграції додаткових індикаторів для формування висновку щодо стану окремих параметрів їх економічної, фінансової, кадрової, інформаційної та інших видів безпеки. Друга проблемна обставина – власне механізм оцінювання. Більшість сучасних дослідників проблем менеджменту фінансово-економічної безпеки погоджуються у необхідності поєднання кількісної і якісної систем оцінок. Водночас, така єдність породжує і нові методологічні виклики: зокрема, як коректно використати математичний інструментарій, яких експертів і у якій кількості потрібно залучати для визначення та інтерпретації значень вузько спеціалізованих показників, яким має бути механізм оцінки – бальним, з точними значеннями чи з інтервалами значень кожного окремого індикатора. Важливе питання кількості показників – чи має бути вона однаковою для характеристики кожної функціональної складової системи фінансово-економічної безпеки, чи має варіюватись відповідно до структурної будови конкретного об'єкту оцінювання.

Багато питань виникає з приводу того, чи потрібно визначати підсумковий індикатор стану фінансово-економічної безпеки, чи висновок щодо її рівня має базуватись на системі отриманих у результаті проведених обрахунків значень. У випадку обрання варіанту наявності підсумкового індикатора, його значення, зазвичай, розраховується шляхом сумування оцінок усіх проміжних індикаторів стану функціональних складових системи фінансово-економічної безпеки (в окремих випадках із їх коригуванням на вагові коефіцієнти у залежності від важливості того чи іншого показника для результуючого індикатора, у інших випадках – без такого уточнення). Однак, якщо визнати систему фінансово-економічної безпеки емерджентною системою (тобто такою, поєднання складових елементів якої створює об'єкт із більш складними характеристиками, ніж були притаманними початковому набору елементів, і ознаками, якими ті, будучи самостійними об'єктами, не володіли), то у такому випадку оцінювання безпеки такої системи через суму оцінок стану її підсистем є не коректним, і виникає необхідність у пошуку принципово інших підходів для діагностики

рівня фінансово-економічної безпеки або ж суттєвого перегляду класичних переліків індикаторів, які традиційно пропонуються для оцінювання стану основних складових системи фінансово-економічної безпеки і господарських структур, і окремих регіонів, і держави в цілому.

Кінцевою метою отримання достовірної оцінки рівня фінансово-економічної безпеки є прийняття зважених і своєчасних управлінських рішень (якщо мова йде про підприємства або фінансові установи) або регуляторних дій чи видозміни стратегічних орієнтирів щодо напрямів розвитку національної економіки та, зокрема, державної фінансової системи (якщо вести мову про рівень фінансової безпеки країни). Тому процес оцінювання має проходити швидко, бути максимально автоматизованим, а його результати – простими для інтерпретації та розуміння топ-менеджментом бізнес-структур і державними службовцями. З огляду на це, максимальна увага має бути приділена саме процесу організації і власне діагностики стану фінансово-економічної безпеки – етапам розробки методики оцінювання, визначення періодичності проведення аналітичних процедур, встановлення кола осіб, відповідальних за оцінювання фінансово-економічної безпеки та якість отриманого за його результатами інформаційного ресурсу. Також управлінському персоналу варто підготувати каталог орієнтованих рішень, які необхідно прийняти в залежності від отриманої оцінки фінансово-економічної безпеки. На державному рівні використання результатів аналізу стану фінансово-економічної безпеки – більш складне завдання. Оцінювання доцільно здійснювати до або одразу після проведення економічних і фінансових реформ із метою встановлення необхідності їх ініціювання або ж для оцінки їх наслідків для національної економічної безпеки. Також значення показників стану національної фінансово-економічної безпеки можуть слугувати базисом для формування стратегії національної безпеки, стратегії забезпечення економічної безпеки держави, стратегії розвитку фінансової системи країни, політики фінансово-економічної безпеки України та інших основоположних для подальшого економічного розвитку нашої держави документів. З огляду на все зазначене вище, вектори подальших досліджень у обраній науковій царині пропонується спрямувати у бік модернізації методичних підходів до оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання (за видами економічної діяльності) та держави в цілому (у розрізі окремих підсистем із врахуванням таких сучасних особливостей їх функціонування, як переорієнтація економіки на воєнні потреби, зниження рівня попиту на ринках через проблему

зубожіння населення, занепад малого та середнього бізнесу, економічну блокаду, втрату фінансового суверенітету та дестабілізацію банківської системи).

Література.

1. Зачосова Н.В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ : монографія / Н.В. Зачосова. – Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2016. – 375 с.

2. Зачосова Н.В. Особливості аналізу рівня фінансової безпеки держави та значення оцінки стану економічної безпеки фінансових установ у цьому процесі / Н.В. Зачосова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 12. – С. 191-194.

3. Фурман В.М. Методичні підходи до формування інструментарію оцінки рівня економічної безпеки сучасних банків як домінуючого виду фінансових установ в Україні / В.М. Фурман, Н.В. Зачосова // Економіка та держава. – 2015. – № 8. – С. 17-20.

4. Лаптев С.М. Особливості формування індикаторів оцінки стану економічної безпеки торговців цінними паперами / С.М. Лаптев, О.М. Герасименко. // Ефективна економіка. – 2011. – № 10. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_10_36.

5. Занора В.О. Управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: теоретико-методичні аспекти організації системи / В. О. Занора, А. В. Скляр // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 22. – С. 74-77.

ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

***РОМАНЮК І.А., К.Е.Н., АСИСТЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Основними чинниками, що негативно впливають на рівень формування дохідної частини державного та місцевих бюджетів за рахунок доходів від туристичної діяльності, є значний податковий тягар, недосконале податкове законодавство та неефективна система адміністрування податків і зборів у туристичній галузі. Зазвичай, при впровадженні конкретних податків і зборів, зміні податкових ставок, законодавець нехтує економічною доцільністю їх введення через необхідність якнайшвидшого наповнення публічних фондів, яким завжди бракує грошових коштів.